

Иновации в борбата с детското затлъстяване: Проектът BIO-STREAMS в действие

- август 1, 2024, 16:16, Александра Томова

Наднорменото тегло и затлъстяването в детска и юношеска възраст са едни от най-съществените обществено-здравни проблеми. Класификацията на отклоненията от нормалното тегло се определя според индекса на телесна маса (ИТМ), който представлява съотношението на теглото (кг) спрямо ръста (м) на квадрат ($ИТМ = \text{кг}/\text{м}^2$). За деца и юноши между 0 и 19 години, наднорменото тегло и затлъстяването се определят на база стандартното отклонение на ИТМ от популационната медиана, съобразно пола и възрастта.

По данни на СЗО, през 2022 г., децата на възраст под 5 години с наднормено тегло са били 37 млн., а тези на възраст между 5 и 19 години – 390 млн. Честотата на деца и юноши с наднормено тегло се покачва експоненциално през последните 30 години, като от 8% през 1990 г. делът достига 20% през 2022 г. Затлъстяването при тази възрастова група също се среща значително по-често през последните години – процентът се увеличава с 6 на сто между 1990 г. и 2022 г. Доц. д-р Радка Савова, д.м., утвърден педиатър и ендокринолог, подчертава едни от ключовите причини за епидемията на затлъстяване днес. Според нея: „В България тенденциите на затлъстяване следват общеевропейските и световни направления, които са свързани с променената околна среда, особено в урбанизираните райони. Основните фактори включват значителното намаляване на физическия труд и енергията, изразходвана за придвижване, както и лесният достъп до висококалорична храна, която се предлага най-вече на публични места. Храненето въкъси все повече се измества от консумацията на храна навън. Също така, променената градска среда значително ограничава местата за естествена физическа активност на децата (спонтанна игра) и увеличава нуждата от платен и организиран достъп до спорт. Всички тези фактори в комбинация водят до натрупване на енергийни запаси в детското тяло под формата на мастна тъкан.“

BIO-STREAMS

Справянето с глобалната здравна криза, провокирана от отклоненията от нормалното тегло при непълнолетните, е ключова цел от няколко години насам. Стремленията да се спре покачването на броя деца с наднормено тегло и драстично да се намали честотата на затлъстяване до 2025 г. са подкрепени от държавите-членки на СЗО. Към момента обаче, изглежда, че нито една от 53-те държави не е близо до справянето с проблема. BIO-STREAMS е 4-годишен проект (2023-2027) по програмата „Хоризонт Европа“ с основна цел справянето с нарастващия брой на затлъстяване сред непълнолетните в Европейския съюз. Новаторството на проекта се дължи на съчетанието между научни (клинични) изследвания, изготвянето на програми за превенция и участието на общността – всички насочени към съставянето на холистичен подход за намаляване на затлъстяването сред децата и подрастващите.

Доц. д-р Радка Савова, д.м., е научен ръководител на клиничните изследвания на BIO-STREAMS, които ще се проведат в Блокс Здравни и Социални Грижи – един от 7-те клинични партньори в консорциума BIO-STREAMS. По нейни думи: „Проектът във всичките му аспекти е изключително актуален. Той цели да задълбочи медицинските изследвания и да изясни генетичните фактори и влиянието на околната среда при пациентите, засегнати от затлъстяване. От друга страна, проектът има за цел да ангажира всички държавни институции за решаване на този глобален проблем.“

Според Благой Палев, управител на Блокс Здравни и Социални Грижи: „Участието на Блокс в BIO-STREAMS е вълнуваща първа стъпка към решаването на проблема със затлъстяването, както в България, така и в ЕС. Иновативните методи за изследване на факторите, водещи до затлъстяване, и за внедряване на целенасочени системи, които насърчават поддържането на здравословно тегло, са едни от основните причини, поради които се включихме в проекта. Надяваме се да внедрим резултатите и препоръките от BIO-STREAMS в нашата структура, с цел да осигурим по-здравословно бъдеще за най-младите ни пациенти.“

Blocks

Health and Social Care

Проектът включва 30 партньори от 15 държави-членки на ЕС. Ключов аспект е интернационалната колаборация между 7 болници и 5 училища сред партньорските държави, които ще спомогнат за осъществяването на три основни елемента:

- Създаване на първата биобанка, съдържаща изчерпателни данни, обвързани с детското/юношеското затлъстяване в ЕС („Bio-Streams Biobank“).
- Интегрирана дигитална платформа, предоставяща възможността за персонализирана оценка на риска от затлъстяване, индивидуални превантивни стратегии и други помощни материали за ефективно справяне с наднорменото тегло и затлъстяването на индивидуално ниво („Bio-Streams Platform“).
- Комуникационна мрежа, координирана от „Bio-Streams Platform“, спомагаща за обмен на научни доказателства между заинтересовани страни; разпространение на най-ефективните практики за поддържане на здравословно тегло; организиране на кампании за ангажиране на общността в създаването на по-здравословна среда и дългосрочна поведенческа промяна; предоставяне на достъп на гражданите до местни специалисти в сферата чрез каталога „Bio-Streams Associative Catalogue“.

„Проектът в рамките на европейската общност ще допринесе за базата данни на СЗО и глобалния подход за решаване на епидемията от затлъстяване. Затлъстяването и свързаните с него коморбидности ще изчерпват все повече финансовите ресурси на държавите. В национален мащаб планираме резултатите от проекта да бъдат представени на съответните институции, включително Министерството на здравеопазването, Министерството на образованието и науката, Министерството на младежта и спорта, и други“, подчертава доц. д-р Савова, д.м.

BIO-STREAMS

Health data
management

Knowledge
handling

Risk
assessment

Prevention &
healthy-living
interventions

Community
awareness
& mobilisation

Learn more on
www.bio-streams.eu

What is BIO-STREAMS?

A Multi-Pillar Framework to address childhood obesity by building on an EU biobank, micro-moments and mobile recommendation systems.

Check out our website, discover more and get involved!

Funded by
the European Union

Project funded by
the European Union
under the Marie Skłodowska Curie
Action programme

bio-streams.eu

info@bio-streams.eu

[@bio-streams](https://www.linkedin.com/company/bio-streams)

[@BioStreams_EU](https://twitter.com/BioStreams_EU)